

Ten, kdo vždycky jenom plní očekávání ostatních, časem zahořkne a cítí se využitý. Rituály jsou protiváhou: žijeme my sami, nežije někdo místo nás. Protože máme chuť začít den rituálem, můžeme ho prožít pozitivně naladění. Rituály nám zprostředkovávají chuť do života, což je pravděpodobně tím nejdůležitějším předpokladem pro zdravý život.

Chtěl bych zde zmínit jeden obraz, který nás na uzdravující působení rituálů upozorňuje. Rituály vytvářejí domov. Dávají mi pocit bezpečí. Pro moji starou matku, která posledních dvacet let viděla jenom ze tří procent, byly rituály cestou, jak zůstat vnitřně zdravá. Nikdy si na svoje postižení nestěžovala. Díky rituálům získala pocit, že ještě má do svého života co mluvit. Daly jí pocit domova. Cítila se ve svém životě doma. Člověk může být doma jenom tam, kde bydlí tajemství. Díky rituálům pocítila, že je obklopena Božím tajemstvím. Rituály vytvářejí domov také tím, že nám dávají podíl na kořenech naší víry.

Tím, že vykonávám rituály, kterými moji předci vyjadřovali svoji víru, mám účast na síle jejich víry a života. Dnes je mnoho lidí nemocných proto, že už nemají žádné kořeny. Deprese je často voláním duše o pomoc proti vykořeněnosti našeho života. Když nebudu mít žádné kořeny, strom mého života uschne. Prostřednictvím rituálů máme podíl na kořenech naší víry, na kořenech našich předků, kteří těmito rituály vyjadřovali svoji víru a překonávali tak nemoci, nouzi, obtíže i smutek. Duch Svatý, který naše předky naplňoval, v rituálech proniká do našeho srdce, aby nás posílil a uzdravil naše rány.

Anselm Grün – Doprovázení na duchovní cestě

Další texty v týdnu

Po: Kol 1,24-2,3; Lk 6,6-11

Út: Mich 5,1-4a; Mt 1,1-16.18-23

St: Kol 3,1-11; Lk 6,20-26

Čt: Kol 3,12-17; Lk 6,27-38

Pá: 1 Tim 1,1-2.12-14; Lk 6,39-42

So: 1 Tim 1,15-17; Lk 6,43-49

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Daniel J. Harrington – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Marka; Jeroným Horák – Ježíš v evangeliu podle Marka; Meinrad Limbeck – Evangelium podle Marka – Malý stuttgartský komentář

23. neděle v mezidobí – cyklus B

6. září 2015

³¹Ježíš odešel z tyrského kraje a šel přes Sidón územím Desetiměstí ke Galilejskému moři. ³²Přivedli k němu hluchoněmého a prosili ho, aby na něho vložil ruku. ³³Vzal ho stranou od zástupu, vložil mu prsty do uší, dotkl se slinou jeho jazyka, ³⁴vzhlédl s povzdechem k nebi a řekl: „Effatha!“, to znamená: „Otevři se!“ ³⁵A hned se mu otevřel sluch, rozvázal se mu jazyk a mluvil správně. ³⁶Ježíš jim pak přikázal, aby o tom nikomu neříkali. Cím více však jim to přikazoval, tím více to rozhlašovali. ³⁷Byli celí užaslí a říkali: „Dobře všechno udělal: i hluchým dává sluch, i němým řeč!“

Mk 7,31-37

1. čtení:
Iz 35,4-7a
2. čtení:
Jak 2,1-5
Evangelium:
Mk 7,31-37

Srovnání:

Mk 5,23;
Mk 8,23;
Mk 1,44-45;
Mt 15,31;
Iz 35,5-6

Úvod k meditaci

Pane, dotkni se mých uší, dej, ať slyším tvé slovo. Dotkni se slinou mého jazyka, dej mi svého Ducha, abych uměl naslouchat a odpovídat ti. Překonej ve mně všechnen odpor, který mě činí hluchým k tvému volání.

Výklad biblického textu

Kontext: Tento zázrak má strukturu křestního exorcismu, jak jej užívala církev od nejstarších dob až do dneška. Uzdravení se tu děje ve dvou krocích. Ty odpovídají dvěma částem Markova evangelia a dvěma tajemstvím Ježíše (Mesiáš a Boží Syn).

V tomto vyprávění vidíme také etapy našeho putování víry. Každý je povolán s Ježíšem osobně projít cestu izraelského lidu, znázorněnou blábolícím hluchým člověkem.

v. 31: tyrský kraj/Sidón/Desetiměstí – Jsme v úplně pohanské oblasti. Marek stejně jako Pavel podtrhuje privilegium těch, kteří jsou daleko. Láska může být přijata jen tím, kdo si ji nezaslouhuje. Kdo si ji zaslouhuje, redukuje ji na prostituci. K Bohu se přibližujeme ne na vrcholu své dokonalosti, ale v oblastech naší nevěrnosti. Jimi opakovaně vede cesta toho, který nás přichází spasit. Oblastí víry je naše nevěrnost.

v. 32: přivedli k němu – Přivádějí ho druzí, neříká se však kdo. Všechno přece přivádí ke Kristu. Všechno stvořené v něm a skrze něj směřuje k němu, který je život všeho, co existuje (Kol 1,15; Jan 1,3n). A pak ten, kdo se s ním už setkal, je nezbytně poslán k bratrům (5,19).

hluchoněmého – lze přeložit hluchého a blábolícího – Hluchý v řečtině znamená také tupý, prostoduchý. Člověk, který neslyší Logos, Smysl, Slovo, zůstává otupělý a zhlouplý. Protože neví, co Bůh připravil těm, kdo ho milují (1 Kor 2,9), uniká mu hluboký a jednotící smysl všeho. Poslouchat a odpovídat Bohu je náš život, protože jsme stvořeni k jeho obrazu a podobě.

a prosili ho – Modlitba druhého je první zprostředkování víry. Hluchoněmý nemá, jak by Ježíše poprosil. Před Bohem máme velkou odpovědnost za všechny lidi, kteří jsou ještě hluií.

v. 33: dotkl se slinou jeho jazyka – Slina, jakoby zhmotnění dechu, je symbol Ducha.

v. 34: vzhlédl k nebi – Ježíš zvedá oči jako při zázraku s chleby (Mk 6,41).

v. 35: rozvázal se mu jazyk – Člověk je němý proto, že je hluchý. Jestliže slyší, pak může i mluvit. Náš dialog je plodem naslouchání.

a mluvil správně – Z blábolícího hluchého se stane někdo, kdo slyší a odpovídá a je schopen vztahu. A toto je víra; ona utváří společenství, v němž žijeme s Ježíšem jako osoba s osobou, jako přítel s přítelem. „Správná“ mluva uzdraveného hluchého připomíná, že existuje také možnost mluvit nesprávně.

v. 37: byli celí užaslí – To je úžas toho, kdo zná ono Já jsem, jež je nyní přítomné mezi nimi. A chválí ho a zpívá mu o kráse jeho skutků.

Dobře všechno udělal – Ježíš je Pán, Bůh stvořitel, který každou věc učinil krásnou (Gn 1,3.12.18.21.25.31). Když člověk poslouchá svého Pána a odpovídá mu, celé stvoření se znovu stává krásným. Rodí se nový svět, jak ho Bůh zamýšlel od počátku.

i hluchým dává sluch, i němým řeč – Připomínka Iz 35,5: Ježíš je Kristus, Spasitel, naše naděje, činí z nás nové lidi, schopné konečně poslouchat a odpovídat.

K tématu

Draží bratři a sestry,

jádrem dnešního evangelia (Mk 7,31-37) je nepatrné, ale velmi důležité slovo, které ve svém nejhlubším smyslu shrnuje celé Kristovo poselství i dílo. Evangelista Marek jej podává přímo v jazyce, který Ježíš použil, abychom jej mohli vnímat živěji. Tím slovem je „effatha“ a znamená: „otevři se“. Podívejme se blíže na kontext, ve kterém bylo proneseno. Ježíš procházel územím Desetiměstí, od Týru přes Sidón ke Galileji, tedy krajem, který nebyl židovský. Přivedli k němu hluchoněmého, aby jej uzdravil, protože Ježíšova pověst se evidentně rozšířila až tam. Ježíš jej vzal stranou, dotknul se jeho uší a jazyka, vzhlédl k nebi a s povzdechem řekl „Effatha!“; to znamená „Otevři se!“. A hned začal onen člověk slyšet a plyně mluvit (srov. Mk 7,35). To je tedy historický, doslovný význam tohoto slova: hluchoněmý se díky Ježíšově zásahu otevřel. Předtím byl uzavřený, izolovaný, komunikoval velmi obtížně. Uzdravení bylo pro něho „otevřením“ vůči druhým i světu, otevřením, které – počínaje sluchem a jazykem – prostoupilo celou jeho osobu a jeho život. Konečně mohl komunikovat a nově navazovat vztahy.

Všichni ale víme, že uzavřenost člověka, jeho izolace nezávisí jenom na tělesných smyslech. Existuje vnitřní uzavřenost, která zasahuje hluboké jádro osoby, které se v Bibli nazývá „srdce“. To přišel Ježíš otevřít, osvobodit, aby nás uschoptil žít plně vztah s Bohem i s druhými. Proto jsem řekl, že toto malé slůvko „effatha – otevři se“ obsahuje veškeré Kristovo poslání. On se stal člověkem, aby člověk, který hříchem vnitřně ohluchnul a oněměl, byl uschoptěn slyšet hlas Boží, hlas Lásky, který promlouvá k jeho srdci a naučil se tak jazyku lásky a komunikace s Bohem a s druhými. Z tohoto důvodu bylo slovo a gesto „effatha“ zařazeno do obřadu udělování křtu jako jedno ze znamení, které vysvětlují jeho význam. Kněz se dotýká úst a uší neofyty a říká: „effatha“ a prosí, aby dotyčný mohl vbrzku naslouchat Božímu slovu a vyznávat víru. Křtem začíná člověk jakoby „dýchat“ Duchem svatým, kterého Ježíš vyprosil od Otce povzdechnutím při uzdravování hluchoněmého.

Obraťme se nyní v modlitbě k Panně Marii. Maria je pro svůj jedinečný vztah ke Vtělenému Slovu plně „otevřena“ Pánově lásce a její srdce nepřetržitě naslouchá Jeho Slovu. Kéž nám její mateřská přímluva vyprošuje, abychom denně ve víře zakoušeli zázrak „effatha“ a žili ve společenství s Bohem a bratřími a sestrami.

Benedikt XVI. 9. 9. 2012

Effatha je slovo z aramejštiny, z jazyka, kterým mluvil Ježíš, je to tedy jeho ipsissima vox (tak jako Abba či amen), Ježíšův autentický hlas. Tímto slovem se Ježíš obrací na všechny (nejen na hluchého!) a na celého člověka. Je to výzva, abychom se uzavírali sami do sebe, abychom nepřehlíželi potřeby druhých, či pozitivně řečeno, abychom vstupovali s druhými do svobodných, pěkných a konstruktivních vztahů, kde dáváme i přijímáme. Příkaz „Otevři se!“ máme vztáhnout i na náš vztah k Bohu – zde to znamená výzvu, abychom naslouchali Božímu slovu, jak nám ho předává církev, a abychom nechali Boha vstoupit do našeho života.

Raniero Cantalamessa – Biblické inspirace

Uzdravující rituály

Křesťanská spiritualita používala, stejně jako jiné spirituality, uzdravující rituály. Vedla člověka k tomu, aby začal svůj den zbožným rituálem – třeba ranní modlitbou, rozjímáním, gestem, kterým se vystaví Božímu požehnání a které mu dá pocit, že jeho život je pro tento svět důležitý. Rituály strukturují den a dávají člověku stále znovu příležitost uvědomit si sám sebe a rozpomenout se na vlastní skutečnost svého života, na skutečnost Boha.

Rituály otevírají nad jeho životem nebe a nechávají Božího ducha proudit do konkrétních životních situací jeho všedního dne, aby je proměnil. Rituály snímají z člověka zakořeněný a všudypřítomný strach, který dnes trápí tolik lidí. Přispívají ke smysluplnosti. Dávají nám pocit, že náš život má cenu. Rituály nám zprostředkovávají naši vlastní identitu. Dávají nám pocit, že přes všechna vnější očekávání a tlaky můžeme sami utvářet svůj život.